

השיקול העיקרי בכל החזיתות [?] שיקום ההרתעה

16.08.2024 | שבת בן מאיר written by

"מבחינה צבאית ישראל השיגה בעזה את כל מה שהיא יכולה", אמרו בכירים אמריקנים ל"ניו-יורק טיימס" ערב כינוסה של הפסגה בדוחא. בניסיונם להסביר את חוסר התוחלת שבהמשך המלחמה הם הבהירו דווקא את נחיצותה: ישראל לא יכולה להרשות לעצמה לסיים את המלחמה כשהרֶשֶׁם שיתקבע מכך הוא שאין ביכולתה למוטט את חמאס. אם זו תהיה מסקנתם של אויביה ושל הגורמים האחרים באזור, תהיה בכך פגיעה קשה במאמציה להשיג את היעד המרכזי (גם אם לא מוכרז) של המלחמה: שיקום ההרתעה. זאת ועוד, ישראל לא יכולה לוותר על ההישגים שהשיגה במחירים כה יקרים ובוודאי שלא להושיט לחמאס חבל הצלה ולספק לו תנאים שיאפשרו את התאוששותו.

נכון לשוב ולהדגיש: גם לאחר ההישגים הצבאיים המרשימים של ישראל, נותרה מלאכה רבה עד להשמדת יכולותיו הצבאיות והשלטונית של חמאס. ירי הרקטות לאורך השבוע החולף הוא תזכורת לכך. גם שליטתו בחלוקת הסיוע ההומניטארי בתוככי השטח ויכולתו להציג עמדה מתואמת למרות התנאים שבהם נמצאים בכיריו. ואולם, כל עוד צה"ל שולט בציר פילדלפי וממשיך לפעול בתוככי הרצועה, הוא שוחק את יכולותיו של הארגון, פוגע במעמדו בציבור ומאלץ אותו להשקיע את כל כוחותיו ביעד אחד: הישרדות. לא צמיחה, לא התעצמות, אלא קיום.

נתיב ההסדרה [?] נקודת מפנה

כניסה לנתיב ההסדרה תהיה נקודת מפנה במציאות הזו. הסיכויים לחדש אחריה את הלחימה, נמוכים אם בכלל קיימים. אם ה"עיסקה" תמומש כפי שיוסכם [?] כי אז חלק ממרכיביה הם נסיגת צה"ל, שחרור מחבלים, שיקום הרצועה וסיום מוחלט של המלחמה. במצב כזה ישראל תתקשה להפר את הסכמתה מול ארה"ב, מצרים וקטאר. אך גם אם רק חלק מהעסקה ימומש [?] ישראל עדיין תתקשה לחדש את הלחימה. חמאס ימשיך בתעתועיו ובלחימה הפסיכולוגית, המדינות המתווכות יבואו עם יוזמות חדשות, ארה"ב תגביר את הלחצים ביחוד לנוכח ההתקרבות למועד הבחירות, הקהילה הבינלאומית תצטרף וגם מבית יגברו הלחצים. לתהליך ההרגעה יש דינאמיקה. בחמאס, ולא רק אצלו, בונים על כך.

הדיווחים מוושנינגטון על כוונת האמריקנים להניח הצעות פשרה מטעמם בנושאים שבהם לא תושג הסכמה בין הצדדים, אמורים לעורר דאגה בישראל. יכולתה של ארה"ב להשפיע על חמאס לשנות את עמדותיו, נמוכה אם בכלל קיימת. על הרקע הזה סביר שנוסחאות הפשרה יכרסמו בעמדותיה של ישראל, שרגישה יותר למנופי-הלחץ ולתמריצים האמריקניים. מבחינת חמאס, דיווחים כאלה הם סיבה נוספת להתחפר בעמדותיו.

הדילמה בישראל קשורה בשתי סוגיות. שחרור החטופים והזיקה שבין מלחמת-עזה לעימות עם איראן והחיזבאללה. בשתיהן, למימד הזמן יש תפקיד משמעותי.

בעוד שהזמן מאפשר להעמיק את ההישגים בעזה ולהגיע לשחרור החטופים בתנאים נוחים יותר, הוא גם מגביר את הסכנה לשלום החטופים. מימד הזמן יוצר מתח בין חשיבות מיטוט החמאס לבין דחיפות שחרורם של החטופים.

אין בישראל מי שלא מייחל לשחרור החטופים כשם שאין מי שלא רוצה בהכרעתו המוחלטת של ארגון הטרור המפלצתי. הכרעה במתח שביניהם היא בבחינת "אוי לי מיוצרי ואוי לי מיצרי". כל החלטה שתקבל הממשלה היא לגיטימית ובלבד שמחירה יהיו ברורים ונהירים. בעניין זה ולאחר שנכוונו ברותחין במשך שנים, אין להסתפק באמירות מרגיעות או בהתחייבויות כלליות, שישקעו בחולות רפיח ובמנהרות "פילדלפי".

באשר למתיחות עם איראן וחיזבאללה, עצם הרעיון להציע תמורה לצורך "הרגעתן" עומד בסתירה לאחת ממטרות הפעולות שהעלו את המתח: הרתעה של גורמים אלה. כך או אחרת, קשה לראות את המלחמה בעזה כמפתח להרגעתם. הנוסחה שארה"ב מנסה לקדם ² ריסון ישראל מול עזה בתמורה לריסון איראן מול ישראל ³ לא מספקת את נסראללה ונראה שאינה עונה גם על תאוות הנקם בפרס. אך גם אילו ענתה לכך ⁴ מבחינתה של ישראל היא יכולה להיות רלוונטית רק אם תספק מענה לבעיות השורש, מול יריבים אלה ובראשן ⁵ המאמצים להשגת גרעין צבאי ולהשמדתה של ישראל. מבלי לזלזל במאמצים הדיפלומטיים, מוצע להמשיך ולהשקיע את עיקר המאמצים בחיזוק המוכנות בהגנה ובהתקפה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 16.08.2024.